

РЕЦЕНЗИЯ

на проф. д.п.н. Венка П. Кутева - Цветкова

на дисертационен труд на тема: **Социалните медии (Facebook) като социализиращ фактор при поколение "Z"**

за придобиване на образователната и научна степен „доктор”

Област на висше образование 1. Педагогически науки

Професионално направление: 1.2. Педагогика

Научна специалност: Теория на възпитанието и дидактика

Автор: **Виолета Любомирова Георгиева**

Научен ръководител: проф. д-р Христо Димитров Макаков –
Педагогически факултет

Тракийски университет – Стара Загора, Педагогически факултет,
катедра "Педагогически и социални науки"

I. Кратка информация за дисертанта

Виолета Л. Георгиева е родена на 10 август 1987 г. в гр. Стара Загора.

През 2010 г. завършва специалност Социални дейности към Медицински факултет на Тракийски университет – Стара Загора.

Има завършена магистърска програма по Специална педагогика – логопедия, към Педагогически факултет на Тракийски университет – Ст. Загора.

През 2011 г. завършва следдипломна специализация с професионална квалификация Учител.

В периода 2010 – 2011 г. работи като социален работник към Дирекция "Социално подпомагане" – Стара Загора. През 2012 – 2013 г. се занимава с възпитание и грижа на деца, лишени от родителски грижи в Център за настаняване от семеен тип, гр. Стара Загора.

От 2014 г. е назначена като асистент в Педагогически факултет на Тракийски университет, където работи и до сега. Води упражнения и семинарни занятия по различни учебни дисциплини – академични комуникации, педагогически мениджмънт и организационно поведение и др. Ръководи преддипломна държавна практика в детските градини на студентите от специалност ПНУП в Педагогическия факултет на Тракийския университет.

През 2013 г. е зачислена като докторант в редовна форма на обучение към катедра "Педагогически и социални науки" на Педагогически факултет на Тракийски университет – заповед № 495 от 18.03.2013 г.

Владее английски, руски и гръцки езици.

Развива активна проектна дейност. В приложенията са изброени участия в 6 проекта.

II. Актуалност на темата

Темата е актуална, предвид следните факти:

Динамиката на последното десетилетие на XX век и началото на XXI век стимулира и разширява интереса към педагогическите науки.

Изборът на представеното изследване се повлиява и от факта, че XXI век е време на динамични и концептуално преосмислящи се педагогически търсения, раждане и разцвет на много педагогически идеи и системи и формирането на нови парадигми.

Анализът на тези процеси и явления, характерни както за българската реалност, така и за европейските и извъневропейските контекстове, става възможен при отчитане на националната специфика и обособяващи се приоритети.

Днес българското образование е изправено пред нови реалности и проблеми, които налагат не частични промени в него, а принципно обновени концептуални и практически подходи. Образованието и възпитанието, като част от съвкупната образователната политика, същевременно разглеждани и в светлината на социалните приоритети, трябва да изграждат съвременен светоглед, личностни нагласи и ценности, подготвящи ученика като автономна личност, свободен гражданин и творец в демократичното общество.

Поредното високо стъпало, върху което се намира човечеството в лицето на технологиите, е социално значимият феномен "социални медии", безвъзвратно ориентирал всекидневната култура на съвременника. Еволюцията на технологиите и кроснаучните търсения за реализиране и прилагане в практиката на жизнено важната симбиоза между традиции и нови технологии изискват иновативно мислене и дигитално компетентни подрастващи.

Професионалистите в областта на образованието трябва да рекомпозират мисленето си в трагидитално и да формират такова у подрастващите, за да се създаде един разумен, с дълбоко устойчиви корени хабитат на трагидитални хора, които на свой ред да бъдат гарант за приемственост и онаследяване на натрупания цивилизационен капитал, човешки опит и култура в името на добруването и успешната адекватна социализация на Homo Sapiens – новия разумен човек.

Всичко това дава основание за търсене на релацията "социални медии – социализация", като в теоретичен план се анализират две основни направления – социализация чрез образование и социални медии.

Създадената методика на изследване и реализацията дават значителна по обем и разнообразие информация относно конкретното влияние на социалните медии върху представители на поколение "Z" в образователно, социално и емоционално отношение.

III. Съдържание на дисертационния труд

Дисертацията съдържа 218 стр. текст, структуриран в увод, пет глави, обобщение, изводи, научни приноси, книгопис и 15 приложения в рамките на 67 страници.

Първа глава съдържа теоретичните постановки на дисертацията. Тя представя научните основи на проблема за социализацията в педагогическата теория и практика. Открити са различните определения и подходи за социализация. Проучени са етапите и механизмите на социализация. Представени са вижданията на различни автори. Изследвани са факторите на социализация, обособени в различни групи. Особено място е отделено на училището, връстниците и съвременните средства за масова комуникация. Систематизирани са определенията за социално възпитание, социално обучение, социално и емоционално образование.

Втора глава представя социалните медии като технологичен и идеологически синтез. Анализирани са същността и особеностите на социалните медии. Направена е характеристиката на дигиталните жители. Представени са социалните медии като социален феномен. Изследвани са социалните медии и социализацията.

Трета глава разглежда методологията и организацията на изследването. Представена е методологията на изследването, методите и инструментариумът на изследване, критериите и показателите, организацията на изследването.

Четвърта глава е насочена към анализ на резултатите от емпиричното изследване. Анализирано е познавателното повлияване от социалните медии. Представени са просоциалните особености на социалните медии. Обобщено е емоционалното отражение на социалните медии. Систематизирани са изводи за практиката.

Пета глава представя педагогическите хоризонти на социалните медии. В контекста на българската педагогическа теория се фокусира върху факта, че социалните медии са твърде слабо изследвани, но в същото време влиянието им е неоспоримо осезаемо, макар и още бегло регистрирано.

В края на текста са направени необходимите *обобщения и изводи*.

Като цяло изследването на Виолета Георгиева има приносен характер. Кои са **основанията** за този извод:

Научна осведоменост. Авторката достатъчно пълноценно информационно обосновава тезата си. В литературната справка са посочени 304 източника, от тях 54 на кирилица, 237 на латиница и 13 интернет ресурси. Повечето от източниците са издадени след 2000 г. Използвана е богата информация, посветена на ролята, значението и въздействието на социалните медии в социализационен контекст.

Концептуалност и доказателственост. В дисертацията има ясно открояна и завършена концепция, свързана с редица нови и приносни моменти.

Приемлива е хипотезата, че ако се проучи и диагностицира когнитивното, социалното и емоционалното влияние на социалните медии върху личности от поколение "Z", то може да се приеме или отхвърли, че социалните медии оказват влияние върху социализацията на дигиталните жители и са фактор на съвременната цивилизация.

Практическа значимост. Осъщественото дисертационно изследване и постигнатите резултати доказват значимостта на поставената цел. Реализираните изследователски задачи и доказаната хипотеза относно ролята на социалните медии върху подрастващите показват много добро теоретично представяне на основните проблеми.

Дисертационният труд може да бъде и проективно полезен със своите резултати, изводи, обобщения и препоръки.

Цел, задачи, обект и предмет. Организираното и проведено емпирично изследване има ясно формулирана цел, адекватна на изследвания проблем. Целта се декомпозира в задачи с теоретико-изследователски и експериментално-практически характер, които в своята съвкупност напълно я покриват съдържателно.

Обектът и предметът са дефинирани правилно.

Методология. Цялостната методология на научното изследване е насочена към постигане на целите на изследователското търсене и доказването на изходната хипотеза.

Извадка. Общо извадката наброява 380 ученици, студенти, учители в различни в градовете на страната. Тя е достатъчно представителна в количествено отношение.

Инструментарий. Емпиричното изследване е проведено чрез умело подбрани валидни методи за събиране на първична информация - системно-структурен анализ, теоретичен анализ, анкета, тест, наблюдение, групово дискусия, контент-анализ, математико-статистически методи за количествен анализ на резултатите и за тяхното таблично и графично представяне.

В дисертационното изследване значимо място е отделено на метода на системен анализ и съчетаване на различни подходи за неговото прилагане. Осъществени са анализ и синтез върху основата на сравнението и аналогията.

Приложените *математико-статистически методи* при обработката на получените от различните етапи на емпиричното изследване данни осигуряват обективност на изводите от проучването.

Интерпретация на резултатите. Получените резултати са изразени нагледно чрез графични методи, които са подходящи. Интерпретацията на статистическите зависимости е коректна. Представени са коректни, валидни и надеждни резултати от самостоятелно изследване и изводи в съответствие с целите и задачите на дисертационния труд.

Дисертационният труд е написан на строг научен език и стил, с правилна структура на текста.

Техническото оформяне е направено според единните задължителни изисквания. Заслужава положителна оценка наличието на богат илюстративен материал в дисертацията, показан в 9 таблици и 20 фигури.

Всяка една разработка отразява гледната точка на нейния автор. Несъмнено, подходите към темата могат да бъдат най-различни, а съгласията или несъгласията - многобройни. Предложената дисертация отразява един от възможните варианти и би трябвало да се разглежда именно като такава.

С оглед усъвършенстване на така предложенния дисертационен труд са налице някои **препоръки**:

Дисертационният труд би спечелил, ако увода се прецизира. В него няма научен апарат на представената дисертация. Има основания за избор на темата. Липсват обаче задачите, обектът и предметът на дисертационното изследване. Такива са формулирани много подробно в трета глава, която включва методологията на емпиричното изследване.

Може да се обобщи, че дисертацията е завършен научно-изследователски труд, разработен от авторката самостоятелно на научно ниво.

В работата са приведени резултати, позволяващи да бъдат квалифицирани като научни приноси.

Получените от авторката резултати са достоверни.

Работата се основава на достатъчно по обем информация – литературни източници и емпирични данни, примери и статистически индекси.

Дисертацията е написана грамотно и компетентно и е оформена според техническите стандарти.

Авторката демонстрира, че може да провежда успешно самостоятелно научно изследване и може да оформи и изложи резултатите от него разбираемо и логично.

IV. Приноси на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа приносни моменти, които са лично дело на Виолета Л. Георгиева.

Като такива може да се приемат:

В теоретичен аспект:

- За първи път в българската педагогическа теория вниманието се фокусира към един нов, с огромен ракурс и значение технологически и идеологически феномен, каквито са социалните медии. Изследвани, проучени и анализирани са значителен брой литературни източници – български и чужди, интерпретиращи един нов, бързо развиващ се и глобално влияещ върху човечеството феномен.

- Издирени и проучени са както педагогическите възможности на социалните медии, така и възможностите за иновативното им използване в новосъздадени добри педагогически практики.

- Проведен е системен анализ на съществуващите виждания и подходи по отношение ролята на социалните методи и социализацията на младежта.

В приложен аспект:

- Реализирано е първото за нашата страна емпирично педагогическо изследване за очертаване на границите, съдържанието и конкретиката на влиянието на социалните медии като социализиращ фактор. На лице е един първи и достатъчно сполучлив опит да се очертае, анализира и осмисли разнообразието от влияния на социалните медии в конкретни български условия на представители от поколение "Z" при българските ученици и студенти;

- За първи път е разработена самостоятелна учебна дисциплина "Социалните медии в образованието", като част от подготовката на студентите за бъдещата им професионална дейност и развитие;

- Изяснена е същността на отделните видове социални медии и е направена оценка на въздействието им върху подрастващите поколения;

- Осъществен е контент-анализ на значителен брой публикации относно влиянието на социалните медии като социализиращ фактор при поколение "Z";

- Обосновани, анализирани и систематизирани са педагогическите възможности на социалните медии в практико-приложен аспект.

V. Оценка на автореферата и публикациите по темата

Авторефератът отговаря на изискванията, като адекватно отразява съдържанието на дисертационния труд.

Представени са 5 авторски публикации по темата на дисертацията.

VI. Заключение

Считам, че целта и поставените задачи на изследването са постигнати. Оценката ми за дисертационния труд е определено положителна. Съдържанието и качествата на научната продукция на дисертанта напълно удовлетворяват критериите, изискванията и условията на защита на дисертационен труд и придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Изследването и дисертационният труд са проведени и представени съобразно изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

Постигнатите резултати и изложените аргументи дават основание да дам своя положителен вот в Научното жури за защита на дисертационен труд на тема **"Социалните медии (Facebook) като социализиращ фактор при поколение "Z" на Виолета Любомирова Георгиева за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в научна специалност Теория на възпитанието и дидактика.**

10. 08. 2016 г.
гр. В. Търново

Подпис:
проф. д.п.н. Венка Кутева - Цветкова